

10 gennaio 2023

Pi Online

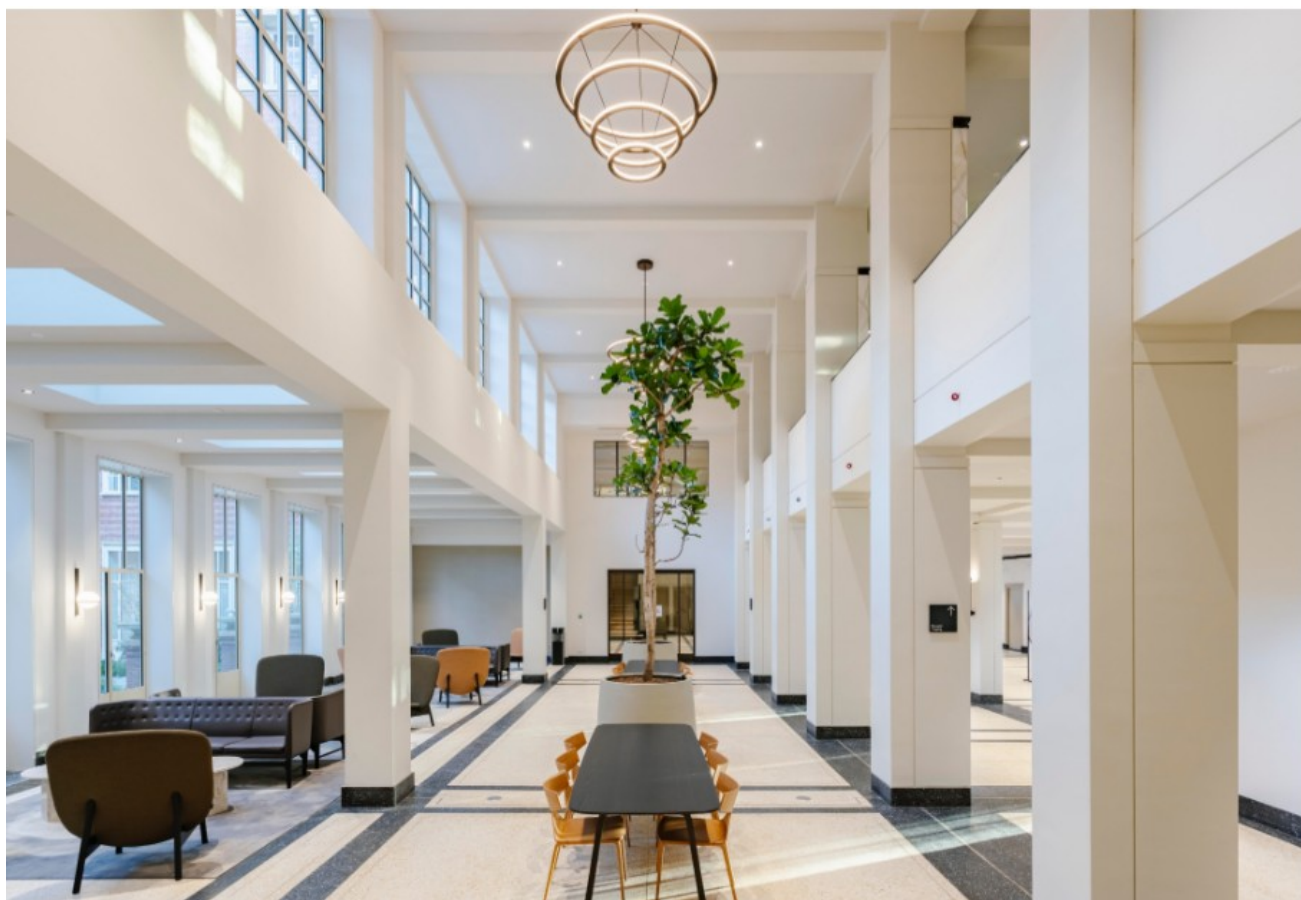
Ufficio Stampa La Cividina

0432 1746101

pr@carterandbennett.com

Grandeur en gastvrijheid in Stadhuis Leiden

Office Winhov en Studio Linse maakten van Stadhuis Leiden weer een gastvrij gebouw dat zich richt op de stad, en behielden de allure van het oorspronkelijke ontwerp.

In juli dit jaar opende het Stadhuis Leiden zijn deuren, na een renovatie en verbouwing die twee jaar in beslag nam. Het verduurzaamde monumentale pand biedt nu plaats aan 500 medewerkers van de gemeente, en heeft een publieke functie als trouwlocatie en ontmoetingsplaats voor de stad. [Office Winhov](#) en [Studio Linse](#) werkten samen aan het project en gaven het stadhuis een compleet nieuwe indeling, maar bewaarden tegelijkertijd zorgvuldig de essentie van het oorspronkelijke gebouw.

Het Stadhuis van Leiden staat al sinds de 14de eeuw aan de Breestraat. Door de eeuwen heen is het verschillende keren uitgebreid en door brand geteisterd: de laatste keer tijdens een koude februarinacht in 1929, wanneer het volledige complex in vlammen opgaat. De monumentale gevel uit 1595 van rijksbouwmeester Lieven de Key wordt als enige gered.

De brand luidt een nieuw hoofdstuk in voor het stadhuis. Achter de herstelde Renaissance gevel verrijst een voor die tijd modern gebouw met betonnen casco, naar het ontwerp uit 1935 van architect C.J. Blaauw die de prijsvraag voor het nieuwe stadhuis heeft gewonnen.

Marmer

Als gevelafwerking voor het stadhuis gebruikt Blaauw traditioneel baksteen, aansluitend bij de herstelde Renaissancegevel en de omringende historische bebouwing. In contrast met het ingetogen exterieur laat hij de binnenzijde van het stadhuis afwerken met een uitzonderlijk rijk palet aan materialen. Hij kiest voor marmeren vloeren en lambriseringen, stucwerk plafonds, parketvloeren, wanden met houten inlegwerk en veel toegepaste kunst. Paul Linse, eigenaar van Studio Linse: "Er is voor dit interieur zoveel marmer gebruikt, dat er tijdens de bouw van het stadhuis een marmertekort ontstond in Europa."

Het ontwerp van Blaauw vormde de leidraad bij de renovatie en verbouwing van het stadhuis: de architecten hebben gekozen voor een assimilerende benadering waarbij oud en nieuw leesbaar zijn zonder te contrasteren. Linse: "We hebben omarmd wat er al was, zo hebben we de bestaande marmervloeren aangevuld met terrazzo, waarbij messing lijnen de oorspronkelijke patronen in het marmer volgen." Ook in de belijning van het stucwerk keren de verhoudingen van de oorspronkelijke natuurstenen wandbekleding terug. Het resultaat is een gebouw waar je dankzij de zorgvuldige detaillering en bescheiden opstelling van de architecten het verschil tussen oud en nieuw niet opmerkt.

Hortus Conclusus

Toch zijn er wel degelijk flinke ingrepen nodig geweest aan het gebouw. Na jaren van gebruik en verscheidene aanpassingen was het stadhuis met zijn dichtgeslibde interieurs veel van zijn oorspronkelijke allure kwijt, het ging gebukt onder een slechte akoestiek en een gebrekkig binnenklimaat. De hele programmering moest op de schop en alle installaties zijn vernieuwd. Uitgangspunt bij de verbouwing was om de gelaagde geschiedenis van het gebouw in ere te herstellen en het stadhuis, in de geest van Blaauw, terug te geven aan de burgers van Leiden. Het moest een gastvrij en duurzaam gebouw worden, waar de gemeente op eigentijdse manier kan werken. Om te beginnen is de overbodig geworden glazen overkapping van de binnenhof uit de jaren negentig van de vorige eeuw verwijderd. Tot aan de verbouwing bevonden zich hier de publieksbalies, maar die zijn in 2020 verhuisd naar het Stads kantoor in gebouw LEVEL bij het station. Op de plek waar je vroeger kwam voor het aanvragen van een paspoort of rijbewijs, vind je nu een publiek toegankelijke binnentuin. Een Hortus Conclusus met een klein terras en als middelpunt een tulpenboom, zoals de beroemde Leidenaar Boerhaave die ooit plantte in de Hortus Botanicus. De tuin is zichtbaar vanuit de omringende ruimtes, waaronder de centrale ontvangsthal, de stadsfoyer. Deze royale, dubbelhoge ruimte sluit – net als de binnentuin – aan bij de wens om van het stadhuis weer een gastvrije, verwelkomende plaats voor de Leidenaren te maken. Linse: "Dit is nu de 'huiskamer van de stad', waar ook bijeenkomsten en tentoonstellingen kunnen plaatsvinden."

Hiërarchie van materialen

De ontvangsthal is dubbelhoog geworden dankzij het verwijderen van een tussenvloer. Op deze tussenvloer bevond zich oorspronkelijk de commissiekamer, die bij de verbouwing een nieuwe, representatieve plek heeft gekregen. Behalve een nieuwe commissiekamer kreeg het stadhuis ook een nieuw vergadercentrum. Linse: "De bestaande vergaderzalen leken op een soort van klaslokalen, dat karakter wilden we behouden. Om te zorgen dat het niet te kil zou worden, hebben we warmere materialen toegepast."

Om meer werkruimte te creëren zijn onder meer de zolders van het gebouw gebruikt. Hier is het betoncasco in zicht gebracht en bevindt zich nu kantoorruimte met flexwerkplekken, passend bij het Nieuwe Werken. Linse: "De zolder was erg verwaarloosd. We hebben hem weer fris en helder gemaakt, met een ingetogen materiaalkeuze. Hierbij hebben we aangesloten bij de hiërarchie van materialen en afwerkingen die Blaauw in zijn ontwerp heeft toegepast: op de lager gelegen verdiepingen zoals de begane grond en de verdiepingen met de bestuurskamers, de trouwzaal en de burgemeesterskamer is de materialisering heel rijk; naarmate je hoger in het gebouw komt, wordt de materialisatie soberder. Op de zolder hebben we dat gegeven uitgewerkt in de nieuwe vloeren, die een simpel zwart-wit tegelpatroon kregen."

Vanzelfsprekendheid

Bij de verbouwing zijn ook alle installaties vernieuwd. Voor de verduurzaming van het gebouw zijn verschillende maatregelen getroffen; zo liggen er zonnepanelen op het dak, en wordt er gekoeld en verwarmd met behulp van een WKO-systeem. Verder is het gebouw voorzien van extra isolatie, onder meer in de vorm van achterzetramen die passen bij de monumentale kozijnen. Door in het stadhuis het nieuwe op harmonieuze wijze met het oorspronkelijke te laten samengaan, is een aangename omgeving ontstaan waar het prettig toeven is. Linse kijkt dan ook met voldoening terug op het project en op de samenwerking met Office Winhov. "Een monument verbouwen is altijd een cadeautje, omdat er al zoveel moois is om van uit te gaan. We hebben vaker gewerkt met Office Winhov, en kijken met dezelfde mentaliteit naar een gebouw. We stellen ons terughoudend op bij een project, het gaat niet om ons ontwerp maar om wat het resultaat doet. Ik ben erg blij met de gastvrijheid en vanzelfsprekendheid die het interieur nu uitstraalt; het heeft iets geruststellends waar mensen zich fijn bij voelen."

Legenda:

Opdrachtgever Gemeente Leiden

Architect Office Winhov; team: Jan Peter Wingender, Henk Tiegelaar, Inez Tan, Anna Tabellini, Peter Nagtzaam, Guy Prudon

Interieurarchitect Studio Linse

Ontwerp binnenhof H + N + S Landschapsarchitecten

Interieurbouw Keijzers Interiors

Meubilair Pedrali, Ahrend, Arco, Arper, Gubi, La Cividina, DeVorm, Ferm Living, Miniforms, Norr11, &Tradition, Vitra

Verlichting o.a. Luceplan, Wästberg

Tapijt EGE, Desso

Aannemer Du Prie bouw & ontwikkeling

BVO 12.000 m²

